JAVNO POVABILO za energetske prenove stavb izjemnega upravnega ali družbenega pomena v okviru Načrta za okrevanje in odpornost, razvojnega področja »Zeleni prehod«, komponente 2: Trajnostna prenova stavb (C1 K2)

OBRAZEC 2 - Samoocena nosilnega organa, da se bo investicija izvajala v skladu z »načelom, da se ne škoduje bistveno« (Do No Significant Harm – DNSH)

Vprašalnik za samoocenjevanje o skladnosti projekta z »načelom, da se ne škoduje bistveno« (DNSH)
Identifikacija podnebnih in okolijskih tveganj in vplivov

V okviru Načrta za okrevanje in odpornost, ukrepa energetske prenove stavb izjemnega upravnega ali družbenega pomena, komponente Trajnostna prenov stavb (C1 K2) je za naložbe, ki vključujejo investicije v trajnostne stavbe posebnega družbenega in upravnega pomena, ki poleg energetske prenove vključujejo tudi druge vidike trajnostne prenove, predvidena vsebinska ocena skladnosti ukrepa z načelom, da se ne škoduje bistveno, in sicer za naslednjih 6 okoljskih ciljev:

1. Blažitev podnebnih sprememb
2. Prilagajanje podnebnim spremembam
3. Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov
4. Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem
5. Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja zraka, vode ali tal
6. Varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov

Za vsakega izmed ciljev je treba upoštevati »načelo, da se ne škoduje bistveno«, skladno z uredbo o taksonomiji (Uredba (EU) 2020/852).

V Načrtu za okrevanje in odpornost je za štiri od zgoraj navedenih šestih ciljev določeno, da je potrebna vsebinska ocena skladnosti ukrepa z načelom, da se ne škoduje bistveno. Za te je potrebna vsebinska utemeljitev, da se s predlaganim ukrepom ne bo povzročala bistvena škoda posameznim okoljskim ciljem.

Ministrstvo za infrastrukturo si pridržuje pravico, da na podlagi predloženega vprašalnika, od nosilnega organa zahteva dodatne informacije in dokumente, s katerimi podrobneje razjasni možna tveganja in opredeli način preverbe ter izkazovanja izpolnjevanja »načela, da se ne škoduje bistveno«.

Nosilni organ je dolžan zahtevo po izpolnjevanju »načela, da se ne škoduje bistveno« opredeliti tudi v razpisni dokumentaciji v postopku oddaje javnega naročila. Prav tako mora ves čas trajanja projekta zagotavljati, da se le-ta izvaja skladno z »načelom, da se ne škoduje bistveno«, za kar mora pridobiti vsa potrebna dokazila, kot so opredeljena v tem obrazcu. Ministrstvo za infrastrukturo si pridržuje pravico, da od nosilnega organa po potrebi oziroma na podlagi poziva, zahteva predložitev dokazil o izpolnjevanju »načela, da se ne škoduje bistveno«.

1. Blažitev podnebnih sprememb

OKOLJSKI CILJI	*VPLIV*		*OCENA PRI VLOGI*
Vpliv na okoljski cilji	**Da**	**Ne**	**Utemeljitev za odgovor „Ne ".**
Blažitev podnebnih sprememb		X	V skladu z metodologijo priloge VI je prispevek predvidenih investicij k podnebnim ciljem 100 %, kot je določen za področje intervencij 026a Prenova javne infrastrukture za večjo energetsko učinkovitost. Ukrepi za večjo energetsko učinkovitost, predstavitveni projekti in podporni ukrepi so v skladu z merili za energetsko učinkovitost, saj je cilj investicij v povprečju doseči vsaj 30-odstotno zmanjšanje neposrednih in posrednih emisij toplogrednih plinov v primerjavi s predhodnimi emisijami.
UPOŠTEVANJE V FAZI JAVNEGA POVABILA ZA IZVEDBO	DA NE		
OPOMBE/KOMENTARJI	100% prispevek k podnebnim ciljem. Ukrep pomeni izboljšanje energetske učinkovitosti v stavbah. V okviru meril javnega povabila je določena obveznost energetskih prihrankov, ki zagotavlja, da bo na ravni posameznega odpiranja in posledično javnega povabila dosežen vsaj 30% skupni prihranek energije, torej vsaj 30% prihranek rabe primarne energije po prenovi (formula z uteženim povprečjem), pri čemer pa mora vsak posamezen projekt izkazovati tudi izpolnjevanje pogoja zmanjšanja neposrednih in posrednih emisij toplogrednih plinov v primerjavi s predhodnimi emisijami za vsaj 30 %. Izbor projektov primarno glede na % doseženih prihrankov rabe primarne energije, sekundarno glede na obseg neto tlorisne površine stavb, ki so predmet projekta, omogoča izbor, ki bo omogočil maksimalne prihranke rabe primarne energije ter s tem pozitiven vpliv na podnebne spremembe.		
FAZA IZVEDBE PROJEKTA	Ali vaš projekt prispeva k stabilizaciji koncentracije toplogrednih plinov v ozračju z izogibanjem ali zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov ali s povečanjem odstranjevanja toplogrednih plinov? Na primer z enim od naslednjih načinov: – z ustvarjanjem, prenašanjem, shranjevanjem, distribucijo ali uporabo energije iz obnovljivih virov v skladu z Direktivo (EU) 2018/2001, vključno z uporabo inovativne tehnologije, s katero bi bilo v prihodnje mogoče doseči znatne prihranke, ali s potrebno okrepitvijo ali razširitvijo omrežja; – z izboljšanjem energetske učinkovitosti, razen za dejavnosti proizvodnje električne energije, v katerih se uporabljajo trdna fosilna goriva, ne štejejo kot okoljsko trajnostne dejavnosti; – s povečanjem čiste ali podnebno nevtralne mobilnosti; – s prehodom na uporabo obnovljivih materialov iz trajnostnih virov; – z intenzivnejšo uporabo tehnologij za okoljsko varno zajemanje in uporabo ogljika ter tehnologij za zajemanje in shranjevanje ogljika, ki zagotavljajo neto zmanjšanje emisij toplogrednih plinov; – s krepitvijo talnih ponorov ogljika, tudi s preprečevanjem krčenja in propadanja gozdov, obnovo gozdov, trajnostnim upravljanjem in obnovo njivskih površin, travišč in mokrišč, pogozdovanjem in regenerativnim kmetijstvom; – z vzpostavitvijo energetske infrastrukture, ki je potrebna za omogočanje dekarbonizacije energetskih sistemov; – s proizvodnjo čistih in učinkovitih goriv iz obnovljivih ali ogljično nevtralnih virov ali – z omogočanjem katere koli od zgoraj navedenih dejavnostih:		DA NE

	• ne povzroča odvisnosti od sredstev, ki ogrožajo dolgoročne okoljske cilje, ob upoštevanju ekonomske življenjske dobe teh sredstev, inima pomemben pozitiven vpliv na okolje na podlagi vidikov življenjskega cikla.	
POJASNILA/DOKAZILA	se ne izpolnjuje	

2. Prilagajanje podnebnim spremembam

OKOLJSKI CILJI	***VPLIV***		***OCENA PRI VLOGI***
Vpliv na okoljski cilji	**Da**	**Ne**	**Utemeljitev za odgovor ,,Ne ".**
Prilagajanje podnebnim spremembam	X		
Ali se pričakuje, da bo ukrep povečal negativen vpliv trenutnega podnebja in pričakovanega prihodnjega podnebja na ukrep sam ali na ljudi, naravo ali sredstva?		X	Za področje energetske učinkovitosti stavb in rabe OVE v stavbah že NEPN določa splošne omilitvene ukrepe, ki temeljijo na celoviti presoji vplivov na okolje za Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije. Pri načrtovanju in izvajanju ukrepov energetske učinkovitosti glede stavb in rabe OVE v stavbah se tako upoštevajo pričakovani vplivi podnebnih sprememb, še posebej z vidika zmanjšanja potrebe po ogrevanju in povečanja potrebe po hlajenju. Prednostno se morajo izvajati ukrepe v stavbah, kjer bivajo osebe, ki so občutljive na vročinske valove, torej v bolnišnicah, domovih za starejše, vrtcih, šolah. Prenovljene stavbe bodo prilagojene spremenjenim klimatskim pogojem in bodo nudile boljše bivalne pogoje uporabnikom ob nižji porabi energije zaradi manjše toplotne obremenitve stavb v vročih dneh z vgradnjo ustrezne toplotne izolacije in uporabo sistemov prezračevanja z rekuperacijo in drugih stavbnih sistemov, ki pred obnovo še niso bili v uporabi. Potreba po hlajenju stavb bo nižja. Celovite prenove bodo prispevale tudi k izboljšanju odpornosti proti drugim ekstremnim vremenskim pojavom, kot so npr. poplave. Zlasti bo prišlo do zamenjave ogrevalnih sistemov na oljni osnovi in znatnega zmanjšanja emisij v zrak in posledično izboljšanja javnega zdravja na območju, kjer so standardi EU za kakovost zraka, določeni v Direktivi 2008/50 / EU, preseženi ali verjetno preseženi.
UPOŠTEVANJE V FAZI JAVNEGA POVABILA ZA IZVEDBO	DA NE		
OPOMBE/KOMENTARJI	Predmet sofinanciranja po tem javnem povabilu so projekti celovitih energetskih prenov stavb, kar pomeni usklajeno izvedbo ukrepov učinkovite rabe energije na toplotnem ovoju stavbe (npr. fasada, streha, tla) in/ ali tehničnih stavbnih sistemih (npr. ogrevanje, prezračevanje, klimatizacija, priprava tople vode) tako, da so dosežene zahteve Pravilnika o učinkoviti rabi energije v stavbah (Uradni list RS, št. 70/22) oziroma zahteve za skoraj nič energijsko stavbo (sNES) na način, da se, kolikor je to tehnično mogoče, izkoristi ves ekonomsko upravičeni potencial za energetsko prenovo. Izvedeni projekti bodo morali izpolnjevati bistvene zahteve v skladu z veljavno gradbeno zakonodajo, med drugim tudi zahtevo po higienski in zdravstveni zaščiti ter zaščiti okolja.	
FAZA IZVEDBE PROJEKTA	Ali vaš projekt vključuje prilagoditvene rešitve, ki bistveno zmanjšajo tveganje škodljivega vpliva trenutnega podnebja in pričakovanega prihodnjega podnebja na projekt/dejavnost ali bistveno zmanjšajo ta škodljiv vpliv, ne da bi povečale tveganje škodljivega vpliva na ljudi, naravo ali lastnino? Na primer na naslednje načine: – vključuje prilagoditvene rešitve, s katerimi se znatno zmanjša tveganje za škodljiv vpliv sedanjega in pričakovanega prihodnjega podnebja na to dejavnost ali znatno zmanjša ta škodljiv vpliv, ne da bi se pri tem povečalo tveganje za škodljiv vpliv na	DA NE

ljudi, naravo ali sredstva. Prilagoditvene rešitve se ocenijo in prednostno razvrstijo na podlagi najboljših razpoložljivih podnebnih napovedi in morajo vsaj preprečevati ali zmanjševati:

- škodljive vplive podnebnih sprememb na dejavnost, ki so odvisni od lokacije in okoliščin, ali
- morebitne škodljive vplive podnebnih sprememb na okolje, v katerem se dejavnost opravlja.

– zagotavlja prilagoditvene rešitve s katerim bistveno prispevajo k preprečevanju ali zmanjševanju tveganja škodljivega vpliva sedanjega in pričakovanega prihodnjega podnebja na ljudi, naravo ali sredstva, ne da bi se pri tem povečalo tveganje za škodljiv vpliv na druge ljudi, naravo ali sredstva z omogočanjem katere koli od zgoraj navedenih dejavnostih:

- ne povzroča odvisnosti od sredstev, ki ogrožajo dolgoročne okoljske cilje, ob upoštevanju ekonomske življenjske dobe teh sredstev, in ima pomemben pozitiven vpliv na okolje na podlagi vidikov življenjskega cikla.

Če je odgovor pritrdilen, pojasnite oziroma navedite dokazila v segmentu »POJASNILA/DOKAZILA«, s katerimi bo nosilni organ glede na fazo projekta preverjal in izkazoval izpolnjevanje »načela, da se ne škoduje bistveno«, za ta okoljski cilj.
Opomba: V nadaljevanju prikazan način preverbe oziroma izkazovanja je indikativen in se lahko po potrebi prilagodi glede na specifiko posameznega projekta, pri čemer je treba morebitne spremembe ustrezno utemeljiti.

			Način dokazovanja ustreznosti zahteve v določeni fazi projekta	
Zahteva	**Opis zahteve**	**Kazalnik**	**Načrtovanje**	**Izvedba**
Ustrezno notranje okolje	Zagotavljanje ustreznosti notranjega okolja v skladu s Pravilnikom o prezračevanju in klimatizaciji stavb	PPD: PMV:	**PZI** Izračuni skladnosti s Pravilnikom	**PID** Preverba izvedenih zadev za skladnost

POJASNILA/DOKAZILA	Izboljšanje toplotnega udobja. Kot možni ukrep na področju prezračevanja oz. zmanjšanja prezračevalnih izgub - izvedba centralnega mehanskega prezračevanja s hlajenjem ter rekuperacijo. V sklopu vgradnje prezračevalnih naprav predvidi ohlajevanje preko prezračevalnih naprav.

3. Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov

OKOLJSKI CILJI	*VPLIV*		*OCENA PRI VLOGI*	
Vpliv na okoljski cilji	**Da**	**Ne**	**Utemeljitev za odgovor „Ne ".**	
Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov	X			
Ali se pričakuje, da bo ukrep škodil: (i) dobremu stanju ali dobremu ekološkemu potencialu vodnih teles, vključno s površinsko vodo in podtalnico; ali (ii) dobremu okoljskemu stanju morskih voda?		X	Prenovljene stavbe bodo poleg večje energetske učinkovitosti zagotavljale tudi večjo snovno učinkovitost, ki vključuje tudi nižjo porabo vode zaradi nadomestitve neučinkovitih starih vodnih napeljav in opreme (pip, stranišč, bojlerjev) z modernimi in učinkovitimi stavbnimi sistemi in vodnimi inštalacijami, npr. ločeno odvajanje padavinskih vod, ki jih je možno koristno porabiti za druge namene, npr. zalivanje, splakovanje sanitarij, itd. Predvidene investicije zato ne bodo imele negativnega neposrednega ali posrednega vpliva na zastavljeni okoljski cilj.	
UPOŠTEVANJE V FAZI JAVNEGA POVABILA ZA IZVEDBO	**DA** NE			
OPOMBE/KOMENTARJI	Predmet sofinanciranja po tem javnem povabilu je namenjen tudi izvedbi drugih smiselnih ukrepov za izboljšanje stanja stavbe v sklopu izvedbe energetske prenove. Kot drugi smiselni ukrepi za izboljšanje stanja stavbe v okviru predloga projekta se priznajo tudi vsa izvedbena dela, ki prispevajo k izboljšanju procesa dela in jih je ob prenovi stavbe smotrno izvesti, pri čemer se morajo tovrstni ukrepi izvajati neposredno na stavbi, to je na gradbenih elementih (zunanje in notranje stene, tla, okna, vrata itn.) oziroma na stavbnih sistemih (ogrevanje, prezračevanje itn.). Ustrezno načrtovanje in izvedba ukrepov na področju trajnostne rabe ter varstva vodnih in morskih virov je tako lahko predmet sofinanciranja v sklopu javnega povabila.			
FAZA IZVEDBE PROJEKTA	Ali vaš projekt pomembno prispeva k doseganju dobrega stanja voda, vključno s površinskimi in podzemnimi vodami, ali k preprečevanju poslabšanja stanja voda, ki so že v dobrem stanju, ali pomembno prispeva k doseganju dobrega okoljskega stanja morskih voda ali preprečevanju poslabšanja morskih voda, če so že v dobrem stanju? Na primer na naslednje načine: – varovanjem okolja pred škodljivimi učniki odvajanja komunalne in industrijske odpadne vode, vključno z onesnaževali, ki vzbujajo vse večjo zaskrbljenost, kot so farmacevtski izdelki in mikroplastika, na primer z zagotavljanjem ustreznega zbiranja, čiščenja in odvajanja komunalnih in industrijskih odpadnih voda; – varovanjem zdravja ljudi pred škodljivim vplivom kakršne koli kontaminacije vode, namenjene za prehrano ljudi, z zagotavljanjem, da ne vsebuje mikroorganizmov, parazitov in snovi, ki predstavljajo morebitno nevarnost za zdravje ljudi, ter z izboljšanjem dostopa ljudi do čiste pitne vode; – izboljšanjem upravljanja z vodo in učinkovitosti, vključno z varovanjem in izboljševanjem stanja vodnih ekosistemov, spodbujanjem trajnostne rabe vode prek dolgoročne zaščite razpoložljivih vodnih virov, med drugim prek uporabe ukrepov, kot je ponovna uporaba vode, z zagotavljanjem postopnega zmanjšanja emisij onesnaževal v površinske in podzemne vode, prispevanjem k blažitvi posledic poplav in suš ali s katero koli drugo dejavnostjo, ki varuje ali izboljšuje kakovostno in količinsko stanje vodnih teles; – zagotavljanjem trajnostne uporabe storitev morskega ekosistema ali prispevanjem k dobremu okoljskemu stanju morskih voda, tudi z varovanjem, ohranjanjem ali			DA NE

obnovo morskega okolja ter preprečevanjem ali zmanjševanjem odpadkov v morsko okolje, ali

- z omogočanjem katere koli od zgoraj navedenih dejavnostih:
  - ne povzroča odvisnosti od sredstev, ki ogrožajo dolgoročne okoljske cilje, ob upoštevanju ekonomske življenjske dobe teh sredstev, in
  - ima pomemben pozitiven vpliv na okolje na podlagi vidikov življenjskega cikla.

Če je odgovor pritrdilen, pojasnite oziroma navedite dokazila v segmentu »POJASNILA/DOKAZILA«, s katerimi bo nosilni organ glede na fazo projekta preverjal in izkazoval izpolnjevanje »načela, da se ne škoduje bistveno«, za ta okoljski cilj.
Opomba: V nadaljevanju prikazan način preverbe oziroma izkazovanja je indikativen in se lahko po potrebi prilagodi glede na specifiko posameznega projekta, pri čemer je treba morebitne spremembe ustrezno utemeljiti.

			Način dokazovanja ustreznosti zahteve v določeni fazi projekta	
Zahteva	Opis zahteve	Kazalnik	Načrtovanje	Izvedba
Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov	Potrebno je zagotoviti, da dejavnost, ki jo podpira ukrep, nima pomembnega predvidljivega vpliva na ta okoljski cilj ob upoštevanju neposrednih in primarnih posrednih učinkov v celotnem življenjskem ciklu oziroma da bo dejavnost prispevala k bolj učinkoviti in trajnostni vodovodni instalaciji (npr. izvedba varčnih kotličkov, pip, sistemov za zbiranje in rabo deževnice itn.).. •	Kvalitativni opis	Izjava, da ni ugotovljenih tveganj za poslabšanje okolja, povezanih z ohranjanjem kakovosti vode in vodnim stresom, saj se ne nameščajo vodovodne napeljave ali naprave, ki porabljajo vodo, Ali **PZI**	Izjava, da ni ugotovljenih tveganj za poslabšanje okolja, povezanih z ohranjanjem kakovosti vode in vodnim stresom, saj se ne nameščajo vodovodne napeljave ali naprave, ki porabljajo vodo, Ali **PID**

POJASNILA/DOKAZILA	Topla sanitarna voda se v stavbi porablja za sanitarno higienske potrebe in izbrane dejavnosti znotraj stavbe. Za učinkovitejšo rabo sanitarne vode se predlaga: • racionalno uporabo hladne in tople vode (prihranki do 20 %), • redno vzdrževanje in pregledovanje naprav (puščanje ventilov, vodni kamen itd.), uporabo energijsko varčnih naprav, vgradnjo/zamenjavo obstoječih dotrajanih vodovodnih armatur z armaturami na senzor, vgradnjo/ zamenjavo obstoječih dotrajanih izplakovalnikov z varčnimi izplakovalniki in redno kontrolo. • Za varčevanje sanitarne vode se predlaga vgradnjo vodovodnih armatur (pip na senzor) in WC kotličkov z varčevalnimi tipkami, vendar zaradi velike začetne investicije in manjšega prihranka to ni

	najbolj prioritetni ukrep. • Predlagamo, da se redno spremlja porabo vode. V prvi fazi (organizacijski ukrepi) to pomeni, da naj vzdrževalec vsaj enkrat dnevno pregleda vse pipe, pisoarje in kotličke, da voda ne bi tekla po nepotrebnem. V drugi fazi (investicijski ukrepi) se predlaga namestitev kalorimetrov z digitalnim odčitavanjem in možnostjo arhiviranja podatkov. Uporabniki morajo biti osveščeni in informirani o napakah, ki se dogajajo in povzročajo preveliko porabo vode.

4. Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem

OKOLJSKI CILJI	*VPLIV*		*OCENA PRI VLOGI*
Vpliv na okoljski cilji	**Da**	**Ne**	**Utemeljitev za odgovor ,,Ne ".**
Krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem:	X		
Ali se pričakuje, da bo ukrep: (i) povzročil znatno povečanje nastajanja, sežiganja ali odlaganja odpadkov, razen sežiganja nevarnih odpadkov, ki jih ni mogoče reciklirati, ali (ii) povzročil bistvene neučinkovitosti pri neposredni ali posredni rabi naravnih virov v kateri koli fazi njihovega življenjskega cikla, ki jih ne zmanjšujejo ustrezni ukrepi, ali (iii) bistveno in dolgoročno škodoval okolju z vidika krožnega gospodarstva?		X	Omilitveni ukrepi, ki temeljijo na celoviti presoji vplivov na okolje za Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije določajo, da se pri načrtovanju, izvedbi in prenovi objektov poleg energetske učinkovitosti upošteva tudi snovna učinkovitost: – pri načrtovanju objektov se ovrednoti poraba snovi glede na potrebe in funkcionalnost objektov, pri tem naj se upoštevajo tudi scenariji za končno razgradnjo objektov; – spodbuja se uporaba recikliranih materialov in ponovna uporaba materialov ter proizvodov; prednostno se uporabljajo lokalni materiali z ustreznimi tehničnimi lastnostmi, ki niso škodljivi za okolje in zdravje ljudi; – materiali z nizkimi emisijami v življenjski dobi (npr. les) se ustrezno vključijo v sistem in kazalnike trajnostne gradnje; – pri energetski prenovi stavb se čim bolj spodbuja uporaba takšnih materialov (npr. pri stavbnem pohištvu). Obnova obstoječih stavb bo pripomogla k zmanjšanju gradbenih odpadkov, ker se stavb ne bo porušilo in nadomestilo z novimi. Ker bodo obnovljene relativno stare stavbe, bo nastale gradbene odpadke možno reciklirati. Ob tem je pri stavbah kulturne dediščine v prenovo ustrezno vključeno Ministrstvo za kulturo. Upoštevala se bo področna zakonodaja in evropske smernice, predvsem v smeri čim večjega ustreznega recikliranja odpadnih elementov, ki bodo nastali ob njihovi obnovi, v skladu s hierarhijo ravnanja z odpadki in Protokolom EU za ravnanje z gradbenimi odpadki in odpadki iz rušenja objektov. Predvidene investicije zato ne bodo imele negativnega neposrednega ali posrednega vpliva na zastavljeni okoljski cilj. Skladno z ukrepom morajo gospodarski subjekti, ki izvajajo prenovo stavb, zagotoviti, da se vsaj 70 % (po teži) nenevarnih gradbenih odpadkov in odpadkov iz rušenja objektov (z izjemo naravno prisotnega materiala, opredeljenega v kategoriji 17 05 04 Evropskega seznama odpadkov, vzpostavljenega z Odločbo 2000/532/ES), ki nastanejo na gradbišču, pripravi za ponovno uporabo, recikliranje in drugo snovno predelavo, vključno z zasipanjem z uporabo odpadkov za nadomestitev drugih materialov, v skladu s hierarhijo ravnanja z odpadki in Protokolom EU za ravnanje z gradbenimi odpadki in odpadki iz rušenja objektov. Ukrep vključuje tehnične specifikacije za naprave za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, ki se lahko namestijo, glede njihove trajnosti, popravljivosti in možnosti recikliranja. Gospodarski subjekti bodo zlasti omejili nastajanje odpadkov v postopkih, povezanih z gradnjo in rušenjem, v skladu s Protokolom EU za ravnanje z gradbenimi odpadki in odpadki iz rušenja objektov. Zasnova stavb in gradbene tehnologije bodo podpirale krožnost, zlasti pa bodo ob upoštevanju standarda ISO 20887 ali drugih standardov za ocenjevanje razstavljivosti ali prilagodljivosti stavb dokazale, da so stavbe zasnovane, da so bolj gospodarne z viri, prilagodljive, prožne in razstavljive, da se omogočita ponovna uporaba in recikliranje.
UPOŠTEVANJE V FAZI JAVNEGA POVABILA ZA IZVEDBO	DA NE		

OPOMBE/KOMENTARJI	S celovito energetsko in po potrebi statično prenovo javnih stavb, ki so predmet javnega povabila, se bo pripomogla k zmanjšanju gradbenih odpadkov, ker se stavb ne bo porušilo in nadomestilo z novimi. Gradnja novega objekta ali dela objekta v sklopu rekonstrukcije in dozidave ni predmet sofinanciranja po tem javnem povabilu.	
FAZA IZVEDBE PROJEKTA	Ali vaš projekt pomembno prispeva k prehodu na krožno gospodarstvo, vključno s preprečevanjem nastajanja odpadkov, ponovno uporabo in recikliranjem? Na primer na naslednje načine: – bolj učinkovito uporablja naravne vire, vključno s trajnostnim virom biomase in drugih surovin, v proizvodnji, tudi z: • zmanjšanjem uporabe primarnih surovin ali povečanjem uporabe stranskih proizvodov in sekundarnih surovin ali • ukrepi za učinkovito rabo virov in energije; – poveča trajnost, popravljivost, nadgradljivost ali ponovno uporabo proizvodov, zlasti pri oblikovanju in proizvodnji; – poveča možnost recikliranja izdelkov, vključno z možnostjo recikliranja posameznih materialov, ki jih vsebujejo ti izdelki, med drugim z nadomestitvijo ali zmanjšano uporabo proizvodov in materialov, ki jih ni mogoče reciklirati, zlasti pri oblikovanju in proizvodnji; – bistveno zmanjša vsebnost nevarnih snovi in nadomesti zelo problematične snovi v materialih in proizvodih skozi njihovo celotno življenjsko dobo, v skladu s cilji, določenimi v pravu Unije, tudi z zamenjavo takšnih snovi z varnejšimi alternativami in zagotavljanjem sledljivosti; – podaljša uporabo proizvodov, vključno s ponovno uporabo, zasnovo za dolgoživost, spremembo namena, razstavljanjem, ponovno izdelavo, nadgradnjo in popravilom ter souporabo proizvodov; – poveča uporabo sekundarnih surovin in njihovo kakovost, vključno z visokokakovostnim recikliranjem odpadkov; – preprečuje ali zmanjšuje nastajanje odpadkov, vključno z nastajanjem odpadkov, ki nastajajo pri ekstrakciji mineralov ter odpadkov pri gradnji in rušenju zgradb; – povečuje priprave za ponovno uporabo in recikliranje odpadkov; – pospešuje razvoj infrastrukture za ravnanje z odpadki, ki je potrebna za preprečevanje, pripravo za ponovno uporabo in recikliranje, pri čemer zagotovi, da se predelani materiali reciklirajo kot visokokakovostne sekundarne surovine v proizvodnji, s čimer se prepreči zmanjšanje kakovosti materiala pri recikliranju; – čim bolj zmanjšuje sežiganja odpadkov in se izogiba odstranjevanju odpadkov, tudi na odlagališčih, v skladu z načeli hierarhije ravnanja z odpadki; – preprečuje in zmanjšuje smeti ali – z omogočanjem katere koli od zgoraj navedenih dejavnostih: • ne povzroča odvisnosti od sredstev, ki ogrožajo dolgoročne okoljske cilje, ob upoštevanju ekonomske življenjske dobe teh sredstev, in • ima pomemben pozitiven vpliv na okolje na podlagi vidikov življenjskega cikla. <u>Če je odgovor pritrdilen, pojasnite oziroma navedite dokazila v segmentu »POJASNILA/DOKAZILA«, s katerimi bo nosilni organ glede na fazo projekta preverjal in izkazoval izpolnjevanje »načela, da se ne škoduje bistveno«, za ta okoljski cilj.</u> *Opomba: V nadaljevanju prikazan način preverbe oziroma izkazovanja je indikativen in se lahko po potrebi prilagodi glede na specifiko posameznega projekta, pri čemer je treba morebitne spremembe ustrezno utemeljiti.*	**DA** NE

				Način dokazovanja ustreznosti zahteve v določeni fazi projekta		
	Zahteva	**Opis zahteve**	**Kazalnik**	**Načrtovanje**	**Izvedba**	
	Recikliranje nenevarnih gradbenih odpadkov in odpadkov iz rušenja objektov	Investitor mora zagotoviti, da se vsaj 70 % (po teži) nenevarnih gradbenih odpadkov in odpadkov iz rušenja objektov (z izjemo naravno prisotnega materiala, opredeljenega v kategoriji 17 05 04 Evropskega seznama odpadkov, vzpostavljenega z Odločbo 2000/532/ES), ki nastanejo na gradbišču, pripravi za ponovno uporabo, recikliranje in drugo snovno predelavo, vključno z zasipanjem z uporabo odpadkov za nadomestitev drugih materialov v skladu s hierarhijo ravnanja z odpadki ter protokolom EU o ravnanju z gradbenimi odpadki in odpadki iz rušenja. Upoštevanje Direktive 2008/98/ES preko Smernic za presojo ravnanja z odpadki pred rušenjem in obnovo zgradb[1].	Popis materialov	Osnutek popisa materialov skladno s Smernicami	Pripravljen kompletni popis materialov glede na izvedbo	
POJASNILA/DOKAZILA	V stavbi nahaja kotlovnica s plinsko pečjo za kogeneracijo, energent za ogrevanje stavbe pa se trenutno uporablja zemeljski plin. Na podlagi trenutnega stanja razmer na trgu energentov oz. zemeljskega plina, izhodišč in želja naročnika po prehodu na okolju bolj prijazen način ogrevanja, smo v nadaljevanju analizirali možnosti vgradnje drugega generatorje ob upoštevanju izrabe OVE. Najbolj smiselna je vgradnja TČ na zrak/voda in ohranitev kotla na zemeljski plin kot rezervno ogrevalno telo, ob istočasni izrabi samooskrbne sončne elektrarne. Na ta način sta v objektu zagotovljena dva možna vira energije, zagotavlja se skladnost z OPN-jem in izkoriščenost OVE.					

[1] https://ec.europa.eu/docsroom/documents/31521/attachments/1/translations/sl/renditions/pdf

5. Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja zraka, vode ali tal

OKOLJSKI CILJI	*VPLIV*		*OCENA PRI VLOGI*
Vpliv na okoljski cilji	**Da**	**Ne**	**Utemeljitev za odgovor ,,Ne ".**
Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja zraka, vode ali tal	X		
Ali se pričakuje, da bo ukrep znatno povečal emisije, onesnaževal v zrak, vodo ali tla?		X	Z zniževanjem porabe energije v stavbi in zamenjavo stavbnih sistemov za ogrevanje se bodo minimizirali negativni izpusti v zrak. Obnovljene stavbe bodo imele nižje izpuste v okolico in zmanjšano onesnaževanje okolice tudi z odstranitvijo nevarnih gradbenih materialov, kot je azbest, ki bodo odstranjeni in deponirani skladno z veljavno zakonodajo o ravnanju z nevarnimi gradbeni odpadki. Vendar je pri energetski prenovi stavb treba upoštevati, da ta lahko poveča obremenitve prostorov v stavbi z radonom, zato je treba prenovo izvesti tako, da se to ne zgodi, zlasti na območjih z visokim tveganjem in na območjih, kjer so bile izmerjene koncentracije višje od referenčne vrednosti. V času izvajanja energetske prenove stavb je treba tudi upoštevati, da lahko energetska prenova poveča obremenitve zraka v prostorih s številnimi zdravju škodljivimi onesnažili, ki nastajajo ob izvajanju del v prostorih, zato je treba prenovo izvesti tako, da je omogočeno učinkovito prezračevanje prostorov. Izvajalci prenove morajo tako zagotoviti, da gradbeni sestavni deli in materiali, uporabljeni pri prenovi stavbe, ne vsebujejo azbesta ali drugih nevarnih snovi, ki so opredeljene na podlagi seznama snovi, za katere je treba pridobiti dovoljenje, iz Priloge XIV k Uredbi (ES) št. 1907/2006. Izvajalci prenove morajo tako zagotoviti, da gradbeni sestavni deli in materiali, uporabljeni pri prenovi stavbe, ki lahko pridejo v stik z uporabniki, oddajo manj kot 0,06 mg formaldehida na m^3 materiala ali komponente in manj kot 0,001 mg kategorije 1A in 1B rakotvorne hlapne organske spojine na m^3 material ali da so sestavni deli po preskusu v skladu s CEN / TS 16516 in ISO 16000-3 ali drugimi primerljivimi standardiziranimi preskusnimi pogoji in metodami določanja. Sprejeti bodo ukrepi za zmanjšanje emisij hrupa, prahu in onesnaževal. Pred izvedbo se bo ocenilo morebitne negativne vplive na okolico, omilitveni ukrepi bodo upoštevani pri načrtovanju in izvedbi obnove. Predvidene investicije zato ne bodo imele negativnega neposrednega ali posrednega vpliva na zastavljeni okoljski cilj.

UPOŠTEVANJE V FAZI JAVNEGA POVABILA ZA IZVEDBO	DA NE	
POJASNILA	V segmentu preprečevanja in nadzorovanja onesnaževanja zraka prispeva ukrep z zahtevo po zmanjšanju neposrednih in posrednih emisij toplogrednih plinov v primerjavi s predhodnimi emisijami za vsaj 30% .	
FAZA IZVEDBE PROJEKTA	Ali vaš projekt pomembno prispeva k preprečevanju in obvladovanju onesnaževanja okolja? Na primer na naslednje načine: – s preprečevanjem ali, kadar to ni izvedljivo, z zmanjševanjem emisij onesnaževal, razen toplogrednih plinov, v zrak, vodo ali tla;	**DA** NE

- z izboljšanjem ravni kakovosti zraka, vode ali tal na območjih, na katerih poteka dejavnost, ob istočasnem čim večjemu zmanjševanju škodljivega vpliva na zdravje ljudi in okolje ali tveganj za zdravje ljudi in okolje;
- s preprečevanjem ali čim večjim zmanjševanjem kakršnega koli škodljivega vpliva na zdravje ljudi in okolje zaradi proizvodnje, uporabe ali odstranjevanja kemikalij;
- s čiščenjem smeti in drugega onesnaževanja ali
- z omogočanjem katere koli od zgoraj navedenih dejavnostih:
    - ne povzroča odvisnosti od sredstev, ki ogrožajo dolgoročne okoljske cilje, ob upoštevanju ekonomske življenjske dobe teh sredstev, in
    - ima pomemben pozitiven vpliv na okolje na podlagi vidikov življenjskega cikla

Če je odgovor pritrdilen, pojasnite oziroma navedite dokazila v segmentu »POJASNILA/DOKAZILA«, s katerimi bo nosilni organ glede na fazo projekta preverjal in izkazoval izpolnjevanje »načela, da se ne škoduje bistveno«, za ta okoljski cilj.

Opomba: V nadaljevanju prikazan način preverbe oziroma izkazovanja je indikativen in se lahko po potrebi prilagodi glede na specifiko posameznega projekta, pri čemer je treba morebitne spremembe ustrezno utemeljiti.

			Način dokazovanja ustreznosti zahteve v določeni fazi projekta	
Zahteva	**Opis zahteve**	**Kazalnik**	**Načrtovanje**	**Izvedba**
Zmanjšanje emisij v zrak	Ukrep vodi do zmanjšanja emisij toplogrednih plinov. Potreben je izračun stanja pred in po izvedeni energijski prenovi stavbe.	Emisije toplogrednih plinov	REP PZI Energetska izkaznica pred prenovo	PID Energetska izkaznica po prenovi
Neuporaba azbestnih produktov	Potrebno je zagotoviti, da gradbeni sestavni deli in materiali, uporabljeni pri prenovi stavb, ne vsebujejo azbesta ali snovi, ki vzbujajo veliko zaskrbljenost, kot so opredeljene na podlagi seznama snovi, ki so predmet avtorizacije, iz Priloge XIV k Uredbi (ES) št. 1907/2006.	Kvalitativni opis	PZI	PID

	Varnost uporabe vgrajenih materialov	Izvajalci prenove morajo zagotoviti, da gradbeni sestavni deli in materiali, uporabljeni pri prenovi stavbe, ki lahko pridejo v stik z uporabniki, oddajo manj kot 0,06 mg formaldehida na m^3 materiala ali komponente in manj kot 0,001 mg kategorije 1A in 1B rakotvorne hlapne organske spojine na m^3 material ali da so sestavni deli po preskusu v skladu s CEN / TS 16516 in ISO 16000-3 ali drugimi primerljivimi standardiziranimi preskusnimi pogoji in metodami določanja	Kvalitativni opis	Upoštevanje Uredbe o ZeJN Ali BoM (popis materiala stavbe, ang. Bill of Materials) levels, kazalnik 2.1	Preverba skladnosti z Uredbo o ZeJN ali izračunom BoM	
	Negativni vplivi na okolico	Oceni se morebitne negativne vplive na okolico, omilitveni ukrepi bodo upoštevani pri načrtovanju in izvedbi energijske prenove. Preverja se skladnost z Uredbo o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju (Uradni list RS, št. 43/18, 59/19 in 44/22 – ZVO-2) in TSG-1-005:2012.	Kazalci hrupa	Elaborat in izkaz zaščite pred hrupom v stavbah in (če potrebno) priprava omilitvenih ukrepov	Preverba skladnosti izvedbe omilitvenih ukrepov	
POJASNILA/DOKAZILA						

6. Varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov

OKOLJSKI CILJI	*VPLIV*		*OCENA PRI VLOGI*
Vpliv na okoljski cilji	**Da**	**Ne**	**Utemeljitev za odgovor ,,Ne ".**
Varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov		X	Obnova stavb bo ohranjala biotsko raznovrstnost in ekosisteme, ker se bo obnovilo in izkoristilo že obstoječ gradbeni fond, s čimer se bo zmanjšala potreba po širjenju zazidanih območij. Obnova stavb ne bo potekala na območju Nature 2000.

UPOŠTEVANJE V FAZI JAVNEGA POVABILA ZA IZVEDBO	DA NE
OPOMBE/KOMENTARJI	S celovito energetsko in po potrebi statično prenovo javnih stavb, ki so predmet javnega povabila, se bo ohranjalo biotsko raznovrstnost in ekosisteme, ker se bo obnovilo in izkoristilo že obstoječ gradbeni fond, s čimer se bo zmanjšala potreba po širjenju zazidanih območij. Gradnja novega objekta ali dela objekta v sklopu rekonstrukcije in dozidave ni predmet sofinanciranja po tem javnem povabilu.

FAZA IZVEDBE PROJEKTA – SE NE IZPOLNJUJE	Ali vaš projekt pomembno prispeva k varovanju, ohranjanju in obnavljanju biotske raznovrstnosti oziroma k doseganju dobrega stanja ekosistema ali k varovanju ekosistemov, ki so že v dobrem stanju? Na primer na naslednje načine: – polnaravnih habitatov in vrst ali preprečevanjem njihovega poslabšanja, kadar že imajo ugodno stanje ohranjenosti, ter varovanjem in obnavljanjem kopenskih, morskih in drugih vodnih ekosistemov, da bi izboljšali njihovo stanje in zmogljivost za zagotavljanje storitev ekosistemov; – s trajnostno rabo zemljišč in trajnostnim gospodarjenjem z njimi, vključno z ustrezno zaščito biotske raznovrstnosti tal, nevtralnostjo pri degradaciji tal in sanacijo kontaminiranih območij; – s trajnostnimi kmetijskimi praksami, vključno s tistimi, ki prispevajo h krepitvi biotske raznovrstnosti ali k zaustavitvi ali preprečevanju degradacije tal in drugih ekosistemov, krčenja gozdov in izgube habitatov; – s trajnostnim gospodarjenjem z gozdovi, vključno s praksami in rabami gozdov in gozdnih zemljišč, ki prispevajo h krepitvi biotske raznovrstnosti ali k zaustavitvi ali preprečevanju degradacije ekosistemov, krčenja gozdov in izgube habitatov, ali – z omogočanjem katere koli od zgoraj navedenih dejavnostih: • ne povzroča odvisnosti od sredstev, ki ogrožajo dolgoročne okoljske cilje, ob upoštevanju ekonomske življenjske dobe teh sredstev, in • ima pomemben pozitiven vpliv na okolje na podlagi vidikov življenjskega cikla.	DA
POJASNILA/DOKAZILA	se ne izpolnjuje	

žig

Ravnatelj Zvonko Kustec

Datum: 23. 8. 2023